

Národní knihovna ČR
Odbor doplňování fondů

Zpráva ze služební cesty do Rakouské národní knihovny 27.7. 2001

Předkládá: Mgr. Světlana Knollová, vedoucí oddělení doplňování zahraniční literatury

Účel cesty: seznámit se s implementací modulu ACQ v Rakouské národní knihovně, projednat otázky výměny publikací mezi našimi knihovnami, konzultovat společné akviziční problémy

Doprava: vlastní

Nocleh: hrazen z vlastních prostředků (pension v Mikulově)

Termín cesty: 27.7. 2001

Účelem mé návštěvy v Rakouské národní knihovně bylo konzultovat otázky spojené s implementací akvizičního modulu v knihovnickém systému ALEPH a projednat problémy spojené s vzájemnou spoluprací ve výměně publikací.

Z Prahy jsem odcestovala v odpoledních hodinách 26.7. 2001. Po přenocování v Mikulově jsem brzy ráno jela do Vídně. Do Rakouské národní knihovny jsem dorazila kolem 9.30, kde na mne čekal kolega z oddělení akvizice Dr. Michal Lion a paní Elisabeth Kolb odpovědná za automatizované akviziční zpracování.

Paní Kolb mi předvedla jejich způsob využívání modulu ACQ v automatizovaném objednávání a zpracování dokumentů. V Rakouské národní knihovně existuje jiná koncepce tvorby rozpočtů než u nás: existující finanční částka se dělí podle fondů, to jest každý fond knihovny má svůj rozpočet. Akvizice Národní knihovny ČR má rozpočty pro každého ze svých dodavatelů knižní produkce včetně partnerů výměny.

V Rakouské národní knihovně se hodně využívá možnost stahování bibliografického záznamu z katalogů jiných německojazyčných knihoven přímo z nabídky v systému ALEPH. Stahování probíhá bezprostředně a rychle. V případě, že nikdo ze zúčastněných institucí žádanou knihu nevlastní, vytváří se bibliografický záznam (ve formátu MAB), na který se připojí akviziční objednávka a v jednotce se uloží status odpovídající publikaci teprve objednané. Podle toho se v modulu OPAC u záznamu objevuje hláška *Objednáno*. Záznamy se nezamykají - vše, co se uloží, je přístupno čtenářské veřejnosti. Po dodání knihy se status v jednotce mění na *Ve zpracování* a podle přání čtenáře se kniha dá vytáhnout z linky k prezenčnímu studiu (v Rakouské národní knihovně se veškerá produkce půjčuje pouze prezenčně, samozřejmě až na malé výjimky).

Oddělení doplňování hodně využívá akviziční procedury systému Aleph, především rešeršní a tiskové. Veškeré objednávky se posílají dodavatelům pomocí odpovídající utility elektronickou poštou. Vypadá to velice inspirativně i pro naši knihovnu. Z druhé strany oddělení akvizice Rakouské národní knihovny počítá svoje statistiky ručně, a velké statistiky jsou v režii systémového knihovníka. V duchu jsem poděkovala našemu OKS a OA, že pro nás vytvořili utility pro zpracování akvizičních statistických údajů. Přes určitou náročnost (vyžaduje naprostou přesnost v ukládání údajů) programu, si již neumím představit ruční počítání statistik. V září Rakouská národní knihovna chystá zavádění verze 14 v systému Aleph. Kolegové mi přislíbili napsat své dojmy a uživatelské postřehy o nové verzi. Taková osobní pracovní setkání a možnost se podívat, jak to dělají naši kolegové jinde, jsou pro nás vskutku inspirativní a užitečné.

Co se týče našich společných pracovních kontaktů, výměna probíhá bez problémů a úspěšně. V rámci úspory poštovních výloh pro naši knihovnu jsem odvezla do Rakouské národní knihovny dva balíky publikací na výměnu o hmotnosti 20 kg (což na poštovním dělá cca 500 Kč).

Jinak jsme s paní kolegyní Kolb krátce (jak to dovolil čas) probrali problémy v doplňování zahraniční literatury. Skladba získávané produkce je v Rakouské národní knihovně

téměř stejná jako u nás. Na rozdíl od nás však pokračují v získávání disertačních prací zahraničních univerzit, větší část produkce ale nakupují, protože již nemají dost výměnných kontaktů. Obzvláště si kolegové stěžovali na vysokou cenu nakupovaných disertačních prací. Při této příležitosti mě již po několikáté zamrzelo, že naše knihovna v letošním roce hodlá ukončit doplňování zahraničních disertačních prací, přičemž se jedná o velice aktuální a profilově nám odpovídající produkci, kterou z větší míry získáváme za velmi příznivých finančních podmínek výměnou.

Odpoledne mi pan Dr. Lion ukázal knihovnu, včetně nově upravených čtenářských prostor. Navzdory tomu, že Rakouská národní knihovna je situována přímo v srdci Vídně na Heldenplatz, na nedostatek místa si nestěžuje: všechna skladiště jsou umístěna do suterénních prostor pod a před budovou. V suterénu se nachází též studovna mikrodokumentů plně zařízená moderními zpětně zvětšovacími čtecími přístroji (s tiskárnami). Po prohlídce knihovny jsme navštívili české kulturní středisko ve Vídni, s jehož ředitelem jsme diskutovali o možnostech spolupráce našich institucí.

Na závěr své zprávy bych ráda poděkovala kolegům z Rakouské národní knihovny paní Kolb a panu Dr. Lionovi, kteří mě na návštěvu knihovny pozvali a věnovali mi svůj čas, a v neposlední řadě svému manželovi, který mě dopravil do Vídně a zpět.

Mgr. Světlana Knollová